

Рада ЄС одногосно запровадила тимчасовий захист для українців, які втікають від війни

4 березня Рада ЄС одногосно ухвалила виконавче рішення про введення тимчасового захисту у зв'язку з масовим в'їздом людей, які втікають з України через війну.

Тимчасовий захист — це надзвичайний механізм. Він може бути застосований тоді, коли є масовий наплив людей. Цей механізм має на меті забезпечити негайний та колективний (тобто без необхідності розгляду індивідуальних заяв) захист переміщених осіб, які не мають змоги повернутися до країни їх походження. Мета полягає в тому, аби послабити тиск на національні системи надання притулку та дозволити переміщеним особам користуватися гармонізованими правами в усьому Євросоюзі. Це — права на проживання, доступ до ринку праці та житла, медичну допомогу та доступ до освіти для дітей.

Ухвалене рішення активує тимчасовий захист на початковий період у один рік. Цей період може автоматично подовжуватися на шість місяців, до одного року максимум. Європейська Комісія може запропонувати Раді ЄС продовжити тимчасовий захист ще на один рік. Європейська Комісія також може запропонувати припинення тимчасового захисту в разі якщо ситуація в Україні дозволить безпечно та тривале повернення.

Громадяни України, а також громадяни третіх країн чи особи без громадянства, які мали міжнародний захист в Україні, та члени їх сімей отримують тимчасовий захист, якщо вони проживали в Україні до 24 лютого 2022 року включно. До громадян третіх країн, які проживали в Україні до 24 лютого включно, мають дозвіл на постійне проживання і не можуть безпечно повернутися до своїх країн, країни-члени ЄС повинні застосовувати або тимчасовий захист, або ж відповідний захист згідно зі своїм національним законодавством.

Країни-члени також можуть застосувати це рішення до інших людей, включно із громадянами третіх країн, які легально проживають в Україні і не можуть безпечно повернутися до рідної країни. Рішення Ради ЄС також стосується українців, які втекли незадовго до 24 лютого або ж опинилися на території Євросоюзу безпосередньо перед цією датою, — наприклад, через роботу чи відпустку.

У рамках цього рішення Європейська Комісія координуватиме співпрацю та обмін інформацією між країнами-членами. Зокрема, йдеться про моніторинг можливостей прийому та виявлення необхідності додаткової підтримки. Агенції ЄС, у тому числі Frontex, агенція ЄС з питань притулку та Європол, можуть надавати подальшу оперативну підтримку на прохання країн-членів.

Контекст

24 лютого 2022 року російські збройні сили почали широкомасштабне вторгнення в Україну. Як наслідок, значні території України зараз є зонами збройних конфліктів, з яких тікають тисячі людей. Того ж дня Європейська Рада найрішучіше засудила неспровоковану й необґрунтовану військову агресію Росії проти України та вимагала від Росії повної поваги до територіальної цілісності, суверенітету та незалежності України.

Євросоюз демонстрував і буде демонструвати свою рішучу підтримку Україні та її громадянам. На позачерговому засіданні 27 лютого міністри внутрішніх справ країн-членів обговорили можливість створення відповідного механізму тимчасового захисту для прийому осіб, які шукають притулку в ЄС. 2 березня Європейська Комісія запропонувала активувати механізм, передбачений директивою 2001/95/ЄС про тимчасовий захист.
